

AANGETEKEND EN PER GEWONE POST

Aan

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders en de leden van de Gemeenteraad
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Onderwerp: behoud kerk Grou, Kievitstraat 3

Leeuwarden, .. maart 2017

Geacht college,

De Leeuwarder historische vereniging Aed Lewerd zet zich onder andere in voor het behoud van waardevolle panden en complexen. Graag vragen wij u aandacht voor een ons inziens waardevol pand, een kerk in Grou, Kievitstraat 3.

Inleiding.

De kerkelijke gemeente (PKN, Grou) is eigenaar van de kerk aan de Kievitstraat 3 en het multifunctionele centrum de 'De Boei' in Grou. Op korte termijn worden de twee gebouwen gesloopt en er komt een wooncomplex met zo'n 20 eenheden voor mensen met een beperking voor in de plaats. Een ons onbekende stichting heeft belangstelling voor de exploitatie van dit complex. De investering is ruim € 1,5 miljoen. De kerk heeft daarvoor niet de middelen, dus men zoekt nu andere financiers. Het huidige multifunctionele centrum 'De Boei' en de voormalige Gereformeerde Kerk zijn niet langer exploitabel.

Bouw van de kerk.

De Gereformeerde kerk (Kievitstraat 3) van Grou is een recht gesloten zaalkerk uit 1939 met de traditionalistische kenmerken van die tijd. Het is ontworpen door de architect G. van der Zee uit Bolsward. Het College van B&W van de gemeente Idaarderadeel heeft op 19 augustus 1939 toestemming verleend voor de bouw van de kerk. De gemeentearchitect geeft op 10 juli 1939 een positief advies aan het college van B&W van de gemeente Idaarderadeel.

Architectuur van de jaren '30.

Het traditionalistische bouwen kent aan het einde van de jaren '30 een sterke bloei die weer afnam aan het einde van de jaren '50. Het was een stroming als reactie op het functionalisme, waarin de functie van het gebouw toonaangevend was.

Binnen het traditionalisme is de Delftse School één van de belangrijkste stromingen. Die benamingen zijn door elkaar gebruikt.

De belangrijkste Friese architecten uit de periode zijn Piet de Vries (1897 – 1992) met zijn raadhuisen van Tietjerksteradeel in Bergum (1934) en Rauwerderhem in Rauwerd (1940). Andries Baart sr. (1885-1969) met het raadhuis van Hemelum Oldeferd in Koudum (1939).

De Nederlandse architect Alexander Johannes Kropholler (1881 – 1973), het raadhuis van de gemeente Idaerderadeel in Grou (1943), is één van de belangrijkste voormannen van het traditionalisme.

Architect G. van der Zee.

In 1928 ontwierp hij aan de Sibadawei 30 te Easterein de boerderij van het zeldzame Amerikaanse type. In datzelfde jaar ontwerpt hij de uitbreiding van het bedrijf Van der Plaats achter het Marktplaatsje (aan de zijde van het Grootzand) te Bolsward in een Zakelijk Expressionisme trant. De voormalige wasserij De Bleek, Midlumerlaan 11 te Harlingen is in 1930 ontworpen. De ordening van de bouwelementen en het raamwerk in hout en staal is het Expressionisme te ervaren.

De Firma P.O. van der Klei wordt geleid door de beide zusters en zijn de eigenaren van het pand. Het pand Appelmarkt 3 te Bolsward is in 1932 verbouwd door architect G. van der Zee. De Firma Lunter in Bolsward heropend naar het ontwerp van de architect in 1935 de nieuwe gevel van de winkel.

In de jaren vijftig en zestig krijgt de architect verschillende belangrijke opdrachten in de wederopbouwperiode voor verzorgingshuizen (ook in Grou) en scholen.

De architect G. van der Zee gaat op 23-10-1963 op in een nieuwe maatschap met de architecten F. Beijert en J.G. Alting.

Architectonische waarde

De voormalige kerk vormt samen met het beschermde raadhuis van Grou een architectuurhistorisch waardevol ensemble. Ook de tijd waarin beide gerealiseerd zijn, aan de einde van de jaren dertig op de drempel van de Tweede Wereldoorlog, is kenmerkend.

De traditionalistische stromingen uit die tijd zijn kenmerkend voor het gebouw van de voormalige kerkgebouw aan de Kivietstraat 5 te Grou.

Maatschappelijke waarde.

Het is altijd jammer om al die mooie oude gebouwen te slopen en er moderne gebouwen voor in de plaats te zetten. Als het weg is komt het nooit meer terug en tasten we weer een stukje historische aangezicht aan.

De kerk wordt nog steeds veel gebruikt, door de voedselbank, als dorps huis en met het zaaltje er naast om feestjes, vergaderingen en repetities te houden. Van judo tot handwerken en line-dansen het was perfect. Helaas is er geen vergelijkbaar alternatief in het dorp.

Buiten dit alles is de kerk ooit gebouwd met geld van de kerkleden en onlangs werd het nog gerenoveerd. Veel mensen hebben ook de laatste wens om vanuit die kerk te worden begraven, hebben daarvoor nog veel geld aan de kerk gegeven.

Tot slot.

Graag zouden wij de kerk behouden en ook dat er een geïntegreerd ontwerp tot stand gebracht wordt met de nieuwe functie, die aan het toekomstige gebouw is toegekend.

Er wordt bovendien gepleit om de architectonische waarde van de Kerk 3 in Grou veilig te stellen. Daarom dient naar onze mening de kerk aan de Kievitstraat 3 te Grou beschermd te worden. Om sloop te voorkomen, dringen wij aan op een onderzoek op korte termijn om tot aanwijzing als gemeentelijk monument te komen en het pand als zodanig een bescherming te geven.

Graag ontvangen we een ontvangstbevestiging.

Hoogachtend

Jorrit Holwerda
Historische Vereniging Aed Levwerd

CC:
Protestantse Kerk Grou-Irnsum, Postbus 19, 9000 AA Grou
Erfgoedvereniging Heemschut Provinciale Commissie Fryslan, p/a Steunpunt
Monumentenzorg, Postbus 137, 8900 AC Leeuwarden.